

**Ziemia na zawsze
chłopska**

Obóz demokracji polskiej, ujawniwszy swe ręce władzę, niezwłocznie przystąpił do realizowania programu, zawartego w Manifestie Lipcowym PKWN. Jednym z punktów tego programu było wywłaszczenie obszarników i nadzielenie ziemią chłopów.

Front stał wówczas na Wiśle. Po uwolnieniu całego kraju, jak Polska długa i szeroka, wyszli chłopci na pola i podzielili ziemię. Upłynęło zaledwie parę miesięcy, a chłop otrzymał te ziemie na własność.

Czy obszarnicy pogodzili się z tym stanem? Czy uznali konieczność reformy rolnej? Nie. Obszarnicy z faktem utraty posiadanych włości nie pogodzili się i czynią wszystko, aby je z powrotem odebrać. W tej akcji znowu znajdują częstokroć poparcie w dolnych ogniwach aparatu państwowego oraz, co jest szczególnie niepokojące — w sądownictwie.

Po wsiach mnożą się fakty odbierania chłopom aktów nadania ziemi, a nawet zebranych już plonów. Panowie z Urzędu Ziemińskiego w Białej, w Krakowskim, na własną rękę kazali chłopom oddać ziemię i plony, i zwrócić akta nadania ziemi. Podobnie uczynił p. Komisarz Ziemiński w Krásniku, który nawet zagroził karą za opór władzy w razie nie zwrócenia aktu.

Jednocześnie do sądów wpływa coraz większa ilość spraw obszarników przeciw chłopom o zwrot otrzymanej z reformy rolnej ziemi. Uzyskują oni mianowicie orzeczenia odpowiednich władz ziemskich, że majątek nie podlega reformie i domagają się zwrotu ziemi. I są wypadki — że sędzia orzeka wprowadzenie obszarnika z powrotem na rozparcelowaną ziemię lub przyznaje mu prawo do resztówki lub przedsiębiorstw, należących do majątku, którego dekret o reformie rolnej również winny ulec przekazaniu na rzecz państwa.

Czym to wyjaśnić? Społeczeństwo jest zaniepokojone, gdyż wyroki takie podważają wiarę chłopca i robotnika, wiarę społeczeństwa w trwałość reform demokratycznych, w trwałość zdobycy świata pracy w ogóle.

Sądy są i muszą być niezależne. Od sędziów społeczeństwo nie żąda nic więcej ponad to, by ferowali wyroki według prawa. Ale — jak słusznie (na odbytym w końcu lipca Zjeździe Prezesów i Prokuratorów Sądów Apel. i Specj. Sądów Karnych) podkreślił min. Świątkowski — winni stosować demokratyczną wykładnię prawa i przepoić stare prawo duchem postępu, gdyż tego domaga się nowe życie. Nowe prawo natomiast musi być stosowane z największą precyzją i dokładnością.

Jaka jest demokratyczna wykładnia prawa w wypadku reformy rolnej?

Dekret o reformie rolnej wyraźnie oświadcza, że ziemię obszarniczą przejmują Państwo i tworzy z niej Fundusz Ziemi. To jest jedna czynność prawna. Obszarnik ma do czynienia z Państwem, a nie z chłopem. Następnie: ziemię należącą do Funduszu Ziemi Państwo dzieli między chłopów. To druga czynność prawna. Chłop ma do czynienia z Państwem, a nie z obszarnikiem. Chłop nabywa ziemię rozparcelowaną od Państwa, a nie od obszarnika. Obie te czynności mają charakter publiczno-prawny. I dlatego sprawy o zwrot ziemi, otrzymanej z reformy rolnej w ogóle nie mogą być rozpatrywane przez sądy.

Sprawa jest jasna i, zdawałoby się, nie ma tu żadnych wątpliwości. Praktyka wykazała jednak, że nie dla wszystkich. Potrzebny był specjalny okólnik Ministerstwa Sprawiedliwości, aby ostatecznie rozproszyć wątpliwości.

Na nie zdadza się próby ominięcia przepisów dekretu. Płonne nadzieje na ponowne usadowienie się w folwarkach i dworach i wygodne życie. Przemiany, które następują obecnie w Polsce, to nie przemiany czasowe, koniunkturalne. To przemiany trwałe, nieodwracalne. Ziemia, którą chłop otrzymał od zdobytego chłopstwa krwią i ugrunтовanego chłopskim wysiłkiem Państwa Polskiego, chłopską pozostanie na zawsze.

Paweł Zasadny,

**Sojusz robotniczo-chłopski
gwarantuje Polsce wielką przyszłość**

9. b. m. będzie wielkim wydarzeniem dla robotniczej Łodzi. W dniu tym bowiem zjadą się chłopci, na obchód tradycyjnego święta dożynek. Weźmiemy w nim udział całe miasto, aby jak najmocniej podkreślić węzły braterstwa łączące nas z chłopem. W związku z tym świętem niżej podpisane organizacje wydały następującą odezwę:

OBYWATELE!

Dzień 6 września jest rocznicą ogłosze-

**Prezydent Bierut
odwiedził sądy we Wrocławiu**

Prezydent Krajowej Rady Narodowej, ob. Bierut w czasie pobytu we Wrocławiu odwiedził miejscowe sądy. W imieniu sądownictwa powitał prezydenta prezes apelacji wrocławskiej, ob. Olbrómski, który następnie złożył sprawozdanie z dotychczasowej pracy i oświadczył, że sądownictwo polskie pragnie wziąć jak najaktywniejszy udział w ugruntowaniu polskości na tych ziemiach.

Prezydent przemówił do zebranych podkreślając wagę i znaczenie sądownictwa na ziemiach odzyskanych.

W imieniu pracowników sądowych głos zabrał sędzia Poliszewski, składając prezydentowi meldunek, że ci, którzy objeli te ziemie dla państwa, przejęli ją zdecydowaną wolą pracy i że ogół pracowników sądowych spełni z całym poświęceniem swe zadania zawodowe, społeczne i państwowe. (Polpress).

nia dekretu o reformie rolnej. W dniu tym chłop polski, a z nim cały naród święci triumf woli ludu, który po wiekowym niewolnictwie obszarniczym przejął ziemię w swoje spracowane ręce. Klasa obszarników — ta zmosfera dusząca życie Polski, ten odwieczny wróg interesów narodowych — przestała istnieć.

OBYWATELE!

W związku z rocznicą reformy rolnej w niedzielę, dnia 9 września odbędzie się w Łodzi uroczyste święto dożynek, święto chłopca polskiego. Z całego województwa zjadą się do nas chłopci, aby zademonstrować swój sojusz z robotnikiem i inteligencją pracującą, aby zademonstrować swoją wolę doprowadzenia odbudowy demokratycznej Polski do najwspanialszej przyszłości.

**Przed utworzeniem światowej federacji robotniczej
Polska na konferencji Zw. Zawodowych w Paryżu**

WARSZAWA (Polpress). W dniu 25 bm. rozpoczynają się w Paryżu obrady światowej konferencji zw. zawodowych, które zgromadzą delegatów organizacji robotniczych całego świata, celem stworzenia podwalin pod nową, potężną międzynarodową zawodową: Światową Federację Zw. Zawodowych.

Polski ruch zawodowy, przez Komisję Centralną Zw. Zaw., która zgłosiła swój akces na konferencję, wysłała do Paryża 4 delegatów i 4 zastępców.

W dniu 9 września robotnicza Łódź musi wziąć jak najliczniejszy udział w święcie chłopca i jak najmocniej podkreślić swe z nim braterstwo. Sojusz robotniczo-chłopski gwarantuje nam dostatek chleba, utrzymanie i rozwój zdobycy demokratycznych, a Polsce ludowej bogatą wielką przyszłość.

Niech żyje Polska Ludowa!

Niech żyje reforma rolna!

Niech żyje sojusz robotniczo-chłopski!

Wojewódzki Zarząd Stronnictwa
LudowegoKomitet Wojewódzki PPR
Wojewódzki Komitet PPS
Stronnictwo Demokratyczne
Rada Okręgowa Związków Zaw.
Związek Samopomocy Chłopskiej**General Mac Arthur w stolicy Japonii
Rząd japoński pozostanie u władzy**

NOWY JORK — Dnia 8 września w godzinach rannych naczelny dowódca wojsk sojuszniczych general Mac Arthur wiroczy do Tokio na czele swych wojsk.

Wojska amerykańskie przedelfują następnie przed general Mac Arthurem, przy czym defilada rozpocznie się przed pałacem cesarskim.

Na zakończenie uroczystości general Mac Arthur osobiście wciągnie na maszt nad ambasadą Stanów Zjednoczonych sztandar gwiazdzisty, który powiewał nad rezydencją prezydenta Stanów Zjednoczonych w dniu 8 grudnia 1941 roku, w chwili, gdy Japończycy napadli zdradziecko na flotę amerykańską w Pearl Harbour.

Agencja Domei donosi, że japoński minister spraw zagranicznych Szigemitsu oświadczył na konferencji prasowej, iż konferował kilkakrotnie z general Mac Arthurem.

Podczas tych rozmów — powiedział minister — osiągnięte zostało całkowite porozumienie co

do zasadniczych problemów okupacji Japonii. Sojusznicy uznali naszą dobrą wolę w wykonywaniu warunków deklaracji poczdamskiej, rząd japoński pozostanie u władzy i będzie lojalnie spełniał wszystkie rozkazy i zarządzenia dowództwa wojsk okupacyjnych. Jest rzeczą oczywistą, że przedsiębiorstwa przemysłu wojennego zostaną zlikwidowane.

Rząd czyni wysiłki, aby jak najprędzej uruchomić przedsiębiorstwa pracujące dla celów pokojowych i zapobiec w ten sposób bezrobociu. Demobilizacja armii japońskiej i przekazywanie broni wojskom sojuszniczym szybko postępuje naprzód. Ludność może być spokojna i powinna w dalszym ciągu oddawać się swej pracy z czasów pokojowych.

Obrońca Quislinga**„Miał dobro Norwegii na względzie“**

SZTOKHOLM (PAP Polpress). Dnia 7-go września Vidkun Quisling wygłosił swą mowę obronczą. Z początku przemawiał spokojnie starając się dowieść, że był rzekomo szczerym „patriotą” i miał zawsze dobro Norwegii na względzie. Lecz później zaczął mówić z coraz większym patosem i bez związku. Powtarzał wciąż, że Anglia i Ameryka prowadziły wojnę imperialistyczną.

Oskarżony zaprzeczył kategorycznie, że wydał w 1939 roku Niemcom plany mobilizacyjne armii norweskiej i że namawiał rząd norweski do okupacji Norwegii, lecz nie potrafił poprzeć swego twierdzenia żadnym dowodem. Następnie Quisling zaatakował w ostrych słowach politykę brytyjską, której tradycyjną zasadą „dzielić i rządzić” całkowicie zawiodła w 1939 r.

Całe przemówienie Quislinga utrzymane było w stylu najgorszego rodzaju agitatora faszystowskiego. Quisling wydawał się mocno rozczarowany tym, że frazesy jego nie robią wrażenia na audytorium.

Wyrok będzie ogłoszony na początku przyszłego tygodnia.

**Delegacja spółdzielców polskich
odleciała do Londynu**

WARSZAWA (PAP Polpress). Delegacja spółdzielczości polskiej odleciała wczoraj z Warszawy do Londynu na międzynarodową Konferencję Spółdzielczą, która zostaje zorganizowana w dniach 10—13 bm. przez Międzynarodowy Związek Spółdzielczy.

Skład delegacji jest następujący: ze Związku Rewizyjnego Spółdzielni Polskich — prezes ob. Wójcik i wiceprezes ob. Strusińska, ze „Spółtem” — dyr. ob. Jasiński i dyr. ob. Zieleniewski, z Banku „Spółtem” dyr. ob. Pawłowski, z Centr. Kasy Spółdzielni Rolniczych — dyr. ob. Piotrowski, ze Związku Samopomocy Chłopskiej — ob. Cieślak, z SPB — inż. Pirog i inż. Turnowski.

Na czele delegacji polskiej stoi wiceminister skarbu i zarazem prezes Rady Naczelnej Związku Rewizyjnego „Spółtem” ob. Kuszewski, który już od tygodnia bawi w Londynie. Delegacja polska weźmie udział w Konferencji Międzynarodowej Hurtowni Spółdzielczej.

Prezes Spółtem ob. poseł Zerkowski z powodu choroby z wyjazdu do Londynu zrezygnował.

Święto zwycięstwa w Moskwie

MOSKWA, 7.9 (Polpress). Dzień 3 września święcił naród radziecki, jako dzień zwycięstwa nad Japonią. Poprzedniego dnia miliony obywateli radzieckich wysłuchało przez radio przemówienia generalissimusa Stalina, który m. in. powiedział:

„Od dnia dzisiejszego możemy uważać, że Ojczyzna nasza jest uwolniona od groźby niemieckiego najścia na zachodzie i japońskiego najścia na wschodzie. Nastąpił długo oczekiwany pokój na całym świecie, bo oto ostatni agresor, japoński imperializm, został obalony i rzucony na kolana, a oręż został wytrącony z jego

rąk. Radość miłujących wolność narodów jest bezgraniczna“.

Przemówienie generalissimusa Stalina wywołało we wszystkich krajach Związku powszechne objawy radości, w Moskwie setki tysięcy mieszkańców stolicy wależy wszystkie place i ulice. Z głośnymi objawami radości przelewają się wielkimi potokami masy ludzkie. Wszędzie rozbrzmiewają śpiewy przepelnionych radością tłumów. Na dziesiątkach placów słychać muzykę. Z estrad, na oczekaniu zaimprovizowanych, przemawiają do tłumów pisarze, poeci, artyści.

Wiadomości ze świata

- Polacy w norweskim ruchu oporu. Polacy przebywający w Norwegii w okresie okupacji hitlerowców byli wykorzystywani przez Niemców do najcięższych robót w najbardziej na północ położonych częściach kraju. Polacy brali udział w norweskim ruchu oporu. Uczestniczyli w wielu akcjach sabotażowych, organizowanych przez patriotów norweskich. Patriotów polscy brali również udział w akcji sabotażowej, której rezultatem było zniszczenie fabryki fabrykującej tzw. ciężką broń.

- Młodzież polska w Szwajcarii szykuje się do powrotu do kraju. W tych dniach zakończył się w Zurychu pierwszy kurs szoferski dla młodzieży polskiej powracającej do kraju. Kurs był zorganizowany przez organizację wychodźstwa polskiego. Drugi z kolei kurs szoferski już się rozpoczyna.

- Język polski w szkolnictwie amerykańskim. „Dziennik Chicagowski” podaje, że język polski wykładany jest w Ameryce w 32 uniwersytetach i szkołach wyższych. Liczba słuchaczy uczęszczających na wykłady języka polskiego, wynosi około 2 tys. W szkołach publicznych i akademickich jest jeszcze około 10 tys. osób, studiujących język polski. 10 szkół prowadzi kursy w języku polskim; uczęszcza na nie około tysiąca młodzieży. W szkołach parafialnych i powszechnych kurs języka polskiego przechodzi około 170 tys. dzieci.

- Wychodźstwo polskie w Palestynie piętnuje reakcję polską. Na nadzwyczajnym zebraniu Komitetu Obywatelskiego Jedności Narodowej w Palestynie uchwalona została rezolucja, stwierdzająca, że demokratyczny uchodźczy polski w Palestynie, solidaryzując się z opinią społeczeństwa polskiego w kraju, które potępiło zajęcia antyżydowskie.

- Sprawa kolonii włoskich. Agencja „Associated Press” donosi ze źródeł dyplomatycznych, iż Włochy na konferencji londyńskiej będą się domagały pozostawienia im kolonii zdobytych w okresie przed-faszystowskim tj. Libii, Erytrei i Somali.

- Stronnictwo de Gaulle'a przeciw projektom wyborczym rządu francuskiego. Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji (Mouvement Republicain Populaire) na posiedzeniu rady naczelnej powzięło uchwałę potępiającą ordynację wyborczą, ustaloną przez rząd francuski dla wyborów konstytucyjnych. Stronnictwo wypowiada się za proporcjonalnym prawem wyborczym z uwzględnieniem list państwowych.

- Sytuacja aprowizacyjna Francji. Francuskie Ministerstwo Aproprowiacji oświadczyło, że z powodu fruności z produkcją i przywozem artykułów żywnościowych, ograniczenia spożycia, zwłaszcza cukru, mięsa i tłuszczu, będą utrzymane. Wartość dziennej normy wyżywienia nie będzie przewyższała 2 tys. kalorii. Francja czyni starania w kierunku zwiększenia importu artykułów żywnościowych.

- Aresztowania przemysłowców niemieckich. Agencja Reutera donosi o aresztowaniu 40 wybitnych członków syndykatu węglowego w Nadrenii i Westfalii. Wśród aresztowanych znajduje się Hugo Stinnes, jeden z największych przemysłowców niemieckich.

- Czystka w niemieckich instytucjach finansowych. Płk. Bernstein, szef wydziału finansowego zarządu wojskowego amerykańskiej strefy okupacyjnej, oświadczył, że akcja oczyszczenia niemieckich instytucji finansowych w amerykańskiej strefie okupacyjnej od elementów hitlerowskich, została zakończona. Akcja ta objęła 29 tys. osób.

- Trzecia sesja węgierskiego zgromadzenia narodowego. Agencja Reutera donosi z Budapesztu o otwarciu sesji węgierskiego tymczasowego zgromadzenia narodowego. Premier Miklos złożył sprawozdanie z prac rządu.

- Regent grecki w Londynie. Do Londynu przybył arcybiskup Damaskinos, regent Grecji. Celem wizyty regenta jest omówienie z ministrem spraw zagranicznych W. Brytanii, Bevinem, spraw dotyczących Grecji.

- Prawo do eksploatacji ropy w Abisynii. Jak podaje agencja Reutera, wyłączone prawo eksploatacji ropy w Abisynii otrzymało Towarzystwo „Sinclair Oil Corporation”, na okres 50 lat.

- „Times” o stosunkach w Grecji. „Times” stwierdza, że obecny rząd grecki premiera Wulgariisa „zdaje się nie posiadać w Grecji w tej chwili ani jednego sympatyka”. Gazeta jest zdania, że rząd Wulgariisa jest bezbarwny, opierający się o wojska brytyjskich doradców, może pozostać u władzy jedynie dlatego, że przywódcy greccy nie stoją na wysokości zadania. Powrót króla doprowadziłby albo do dyktatury wojskowej, albo do rewolucji.

- Sytuacja polityczna we Francji. Rada Narodowa Generalnej Konfederacji Pracy uchwaliła rezolucję wzywającą członków Zw. Zawodowych do głosowania przeciwko ograniczeniu władzy nowego zgromadzenia konstytucyjnego. Uchwalone zostało również powołanie drugiego sekretarza generalnego Generalnej Konfederacji Pracy. Sekretarzem generalnym został wybrany Benoit Frachon (komunista).

Stan bezpieczeństwa w województwie łódzkim znacznie się polepszył

Z konferencji u pułkownika Moczard

Wszyscy pragniemy pracować w spokoju. Spokój i ład niezbędne są, aby w możliwie szybkim czasie na nowo zagospodarować kraj, zaleczyć rany zadane przez wojnę życiu gospodarcemu państwa. Spokój i bezpieczeństwo zapewnić mogą jedynie dzięki zmuśnionym wysiłkom i nieprzerwanej czujności powołanych do tego urzędów.

Zgodnie zagrożenia bezpieczeństwa z jednej strony jest ogromna demoralizacja, spowodowana przez wolną i okupację, z drugiej strony świadoma akcja czynników reakcyjnych, dążących za wszelką cenę do utrudnienia konsolidacji demokratycznego państwa.

W naszej walce o bezpieczeństwo i spokój obywateli jesteśmy pozbawieni satysfakcji pochwalenia się wynikami — zauważa na konferencji prasowej w Woj. Urzędzie Bezpieczeństwa pułkownik Moczard — nie możemy się nawet bronić przed niesłusznymi zarzutami, bo to mogłoby zaszkodzić naszej pracy. A nie jest ona lekka. Nasi ludzie są na służbie niejednokrotnie 24, a nawet 48 godzin. Pracują w warunkach trudnych i stale narażeni są na niebezpieczeństwo utraty życia, aby częstokroć zapewnić życie innym. Dotychczas, zginęło na posterunku 16 funkcjonariuszy Urzędu; parokrotnie wyższe straty poniosła Milicja Obywatelska.

A wyniki naszej pracy? Nie było dotychczas napadu, którego sprawcy nie zostaliby ujawnieni. Działalność bandycka prowadzi przede wszystkim członkowie NSZ, by zdobywać w ten sposób pieniądze dla swej organizacji. Ostatnio taki napad dokonany został na sklep jubilerski przy zbiegu ulic 11-go Listopada i Gdańskiej. Już po upływie 15 minut ujęci zostali dwaj sprawcy, a następnie reszta. Przyszli oni, że należeli do NSZ. — Z chwilą, gdy śledztwo na to pozwoli, zostaną ujawnione ich nazwiska.

Stan bezpieczeństwa w naszym województwie wybitnie się poprawił. W ciągu ostatnich dziesięciu tygodni zdobyto w walkach i zdano 1700 sztuk broni. Z bronią w reku ujęto 300 osób, zwolniono je po podpisaniu przez nie deklaracji lojalności. Wyszło z konspiracji przeszło 10 większych grup.

Ostatnio ujawniła się w Koneckiem „grupa Działka”. Z rozmów ze składającymi broń widać, że w dolnych, średnich, a nawet wysokich ogniwach AK znajduje się bardzo wielu ludzi uczciwych, lecz obalamanych. Wychodzą z lasu, bo stracili wiarę w słuszność

tego, co twierdzą ich przywódcy. Dajemy im wolną rękę, niech się rehabilitują w pracy.

Dużą trudność w ingerowaniu władz bezpieczeństwa w wypadku napadów stanowi zbyt późne zawiadomienie o fakcie napadów. Jeśli chodzi o teren miasta Łodzi, to należy natychmiast telefonować pod jeden z poniższych numerów: 252-72 (Woj. Urz. Bezp.), 119-61 (Miejski Urz. Bezp.) lub 130-01 (Pow. Urz. Bezp.). Tylko przy ścisłej współpracy społeczeństwa będziemy mogli zapewnić obywatelom bezpieczeństwo życia i spokojną pracę — kończy ptk. Moczard swe wyjaśnienia. *jk.*

Grupa bandytów NSZ ujęta

Łódzkie władze bezpieczeństwa ujęły sprawców napadów terrorystycznych na działaczy demokratycznych w Łodzi i woj.

Ujęci bandyci dokonali mordu na małżonkach Zakrzewskich, na kierowniku szkoły Barczyńskim we wsi Ignacew i na ob. Górniaku we wsi Nowe Młyny.

Należą oni do tak zwanej bandy Grabskiego — „Specja”.

Ponadto schwytano bandytów, którzy napadli niedawno na sklep jubilerski w Łodzi przy ul. 11-go Listopada 26.

Wszyscy aresztowani kandydaci do stryckiej rekrutują się u pułkownika Moczarda.

W dniu 5 bm. o godz. 18-ej po krótkich cierpieniach zmarł nasz najukochańszy syn

†
Jerzy - Lech Piórkowski

przeżywszy 4 i pół roku
Wyprowadzenie drożych nam zwłok nastąpi dziś, w sobotę, dnia 8 września o godz. 15.30 z domu żałoby przy ul. Andrzeja 4 na stary cmentarz katolicki.

O ciężkim tym ciosie zawiadamiają życzliwych zrozapczeni

RODZICE: BRACISZEK I RODZINA

1712 wniosków rehabilitacyjnych

Od chwili wejścia w życie ustawy o rehabilitacji volksdeutsche to zn. od dnia 30 kwietnia, aż do dnia 30 sierpnia br. wpłynęło do Sądów Grodzkich w Łodzi 1712 wniosków.

Dotychczas odbyło się 14 posiedzeń sądowych. Do dnia 1 września uwzględniono 4 wnioski, 32 odrzucono ze względów formalnych a resztę odrzucono. Zrehabilitowane zostały tylko osoby, które w chwili przyjęcia volkslisty nie były pełnoletnie, gdyż Sąd kie-

ruje się wówczas względami zależności wnioskodawcy od rodziny.

Orzeczenia Sądu uwzględniające wnioski o rehabilitację podlegają zaskarżeniu przez prokuraturę Sądu Specjalnego do Specjalnego Sądu Karnego w Łodzi. Natomiast orzeczenia odrzucające wnioski są prawomocne i podlegają natychmiastowej wykonalności. Pełent, którego wniosek został odrzucony jest niezwłocznie osadzony w obozie odosobnienia.

Zgromadzenie partyjne PPS

Z okazji rocznicy wybuchu wojny w sali kina „Polonia” w Łodzi odbyło się publiczne zgromadzenie PPS. Zebranie zagał ob. Ajnenkel.

Pierwszy prelegent, ob. Haneman zobowiązał podłoże ostatniej wojny ze stanowiska materializmu dziejowego oraz rolę socjalizmu w kształtowaniu się pokoju w świecie.

Następnie ob. red. Karaczewski omówił sprawy gospodarcze kraju, stwierdzając ciężkie położenie świata pracy. W kwestiach ogólnopolitycznych PPS stoi na gruncie jedności ruchu chłopskiego, która jest gwarancją utrwalenia sojuszu robotniczo-chłopskiego. PPS walczy o świeckie ustawodawstwo i nowe prawo małżeńskie.

Ob. Wałowicz sprzecyzował postulaty klasy robotniczej w sprawie sprawiedliwego rozdziału żywności i walki ze spekulacją i korupcją.

INTROLIGATORNIA

ROMUALD PRUSZCZYŃSKI

Łódź, Moniuszki 7

wykonuje: odbitki planów, pudełka luksusowe, oprawę książek itp.

TEATR LETNI «BAGATELA»

PIOTRKOWSKA 94

„ZŁOTA JESIEŃ”

o g. 19

Pożegnalne występy

L. SEMPOLIŃSKIEGO

Jutro 2 przedstawienia o g. 15 i 19

Wież musi otrzymać towary przemysłowe

Uchwały Kom. Porozumiewawczej Stronnictw Demokratycznych

WARSZAWA (Pap Polpress). — Komisja Porozumiewawcza Stronnictw Demokratycznych przy udziale ob. ob. Szwabego i Cyrankiewicza z ramienia PPS, ob. ob. Bernmana i Zambrowskiego z ramienia PPR, ob. Litwina z ramienia S.L. i ob. Mikołajczyka z ramienia PSL ob. Chajna i Guzińskiego z ramienia Str. Dem. oraz ob. ob. Popiela i Felczaka z ramienia Str. Pracy odbyła w dniu 31.8. br. kolejne posiedzenie.

Komisja Porozumiewawcza przyjęła do wiadomości oświadczenie ob. Mikołajczyka o utworzeniu Polskiego Stronnictwa Ludowego i oświadczenie ob. Litwina, że Stronnictwo Ludowe kontynuuje swe wysiłki w celu doprowadzenia do jedności ruchu ludowego na podstawie platformy ideowo - politycznej, uwzględniającej dotychczasowy dorobek Str. Ludowego.

Wobec stwierdzenia w terenie reakcyjnej propagandy wzywającej chłopów do niezadawania świadczeń rzeczowych, Komisja Porozumiewawcza jednogłośnie postanowiła wezwać wszystkie swoje organizacje w terenie, do przeciwstawienia się tej propagandzie i do przeprowadzenia akcji, wyjaśniającej chłopom konieczność zdawania państwu świadczeń rzeczowych.

Jednocześnie Komisja stwierdziła, że w dalszym ciągu niedostateczny jest dopływ towarów przemysłowych na wieś i premie przemysłowe za zdane świadczenia w niedostatecznej jeszcze mierze docierają do chłopów. Dalej Komisja Porozumiewawcza postanowiła zwrócić się do odpowiednich czynników o wyjaśnienie tej sprawy i dokonania przełomu w dziedzinie zaopatrywania wsi w towary przemysłowe.

Użyciami przez prasę

Przełom

Naród polski przeżywa chwile historycznego przełomu. Ze tak jest, jeszcze raz przekonaliśmy się, obserwując zjazd przemysłowy we Wrocławiu. Przesunięcie granic na zachód, to przełom, który — według „Kuriera Codziennego”:

- 1) zmienia linię polityczną narodu i państwa polskiego, kierując go ku morzu i ku zachodowi;
- 2) czyni z państwa polskiego kraj o wielkim znaczeniu w środkowej i zachodniej Europie;
- 3) przeobraża strukturę społeczną Polski.

Nasze granice

Konferencja w Poczdamie a następnie umowa polsko-sowiecka wytyczyły nasze granice na wschodzie i zachodzie. Zostaje jednak jeszcze do uregulowania granica polsko-czeska.

Przypomina to „Życie Warszawy”:

Po uregulowaniu granic na zachodzie i wschodzie Rzeczypospolitej pozostaje wciąż jeszcze otwarta sprawa granicy polsko-czechosłowackiej na odcinku Zaolzia.

Szybkość, z jaką obecnie są regulowane sprawy graniczne, jest w znacznym stopniu sprawdzianem dobrej woli sąsiadów do zgodnego a nawet przyjaznego współżycia. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że naród polski chce nie tylko zgodnie, ale jak najbardziej przyjaźnie, współżyć z narodem czechosłowackim. Dlatego też całe polskie społeczeństwo uważa, że już nadszedł czas definitywnego załatwienia spraw granicznych między Polską a Czechosłowacją. Aby nie już nas nie dzieliło, lecz aby ustalona granica była mocnym łącznikiem dwóch najbliższych sobie krwii, mową i przeszłością historyczną, narodów zachodnio - słowiańskich, od wieków skazanych na wspólny los — walkę z niemieczyzną.

O był nauczyciela

Ubiegły rok szkolny nie przyniósł na ogół poprawy tego bytu.

Niechże więc zaczynający się nowy rok szkolny ją przyniesie, gdyż bez tego — podkreśla „Głos Ludu” — nie można sobie wyobrazić normalnego funkcjonowania naszej oświaty.

O tym w jak ciężkiej sytuacji materialnej znajdują się dziś nauczyciele pisano niejednokrotnie. Sytuacja ta wpływa wybitnie ujemnie na stan naszego szkolnictwa. Powstało zjawisko, że mimo braku sił nauczycielskich szczególnie na wsi wielu nauczycieli zarobkuje poza swoim zawodem, gdyż praca w szkole nie daje im możliwości utrzymania się przy życiu. Z drugiej strony te ofiarne kadry nauczycielskie, które wytrzymały na swoim stanowisku nie były w stanie wydobycia z siebie takiego maksimum pracy, jakie by dały, gdyby miały zapewnione jakieś takie warunki egzystencji. A przecież w dzisiejszej sytuacji przy braku podreżników i innych pomocy naukowych, praca w szkole wymaga od nauczyciela poświęcenia całego czasu, wszystkich sił jakimi rozporządza. *Zag.*

Centrala dodatków szewckich i rymarskich
Sprzedaj skór
Mieczysław Łopaciński
Łódź, ul. Główna 40

„GLAZURIT”
HURTOWNIA Farb Malarskich i Lakierów
Łódź, Wólczajska 124, telefon 105-05.
Detail: Wólczajska 135 i Żelazskiego 39.

FARB, LAKIER, PASTY.
szpachlówki oraz pokrewne artykuły
poleca firma
«STEROLIN»
Łódź, 6-go Sierpnia 100, telefon 123-90
Sprzedaj hurtowa, detaliczna

W trosce o najmłodszego obywatela

W trosce o wychowanie dziecka i odpowiednią nad nim opiekę — Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z niezwykłą energią i zapałem zabrało się do organizowania poszczególnych placówek, które by dzieciom robotniczym i ich rodzicom mogły przyjść z pomocą. Praca trwa już od kilku miesięcy.

ZAKRES DZIAŁANIA

Głównym celem Towarzystwa jest takie zorganizowanie pracy, aby dziecko robotnicze, wznoszące w ciężkich warunkach, miało zapewnioną fachową opiekę już od pierwszych dni swego życia, jeśli brak czasu lub środków uniemożliwia rodzicom zajęcie się dzieckiem.

Do zakresu działania RTPD wchodzi organizowanie żłobków przy fabrykach, przedszkoli rejonowych i fabrycznych, świetlic dziecięcych, kolonii i półkolonii. Utworzone już zostały poliklinika i prewentorium dla dzieci gruźliczych. W projekcie jest również otwarcie własnej szkoły świeckiej oraz sierocińca.

ŻŁOBKI

Największą obecnie troską Towarzystwa jest — jak najbardziej paląca sprawa żłobków. Subwencja Zarządu Miejskiego m. Łodzi w wysokości 2 mil. złotych, w znacznej części przeznaczona na żłobki, została zru. Znalezione lokale, otrzymano żywność na prowadzenie kuchni, przelano nawet nieprzychylnie nastawienie Centralnego Zarządu Włókienniczego, uzyskując przydziały odzieży. Nie pokrywają one co prawda wszystkich potrzeb; ale i to co jest, przydaje się bardzo. Obecnie brakuje tylko jeszcze mebli, ale są już one w przygotowaniu, tak że około 15 września, obok trzech istniejących żłobków, przewiduje się otwarcie dalszych trzech.

PRZEDSZKOLA

Obok żłobków tworzą się również przedszkole fabryczne. Dotychczas istnieją trzy takie zakłady, poza trzema rejonowymi. Dalsze są w stadium organizacji. Przy zakładaniu przedszkoli największą trudnością sprawia brak wykwalifikowanego personelu. Ostatnio prowadzony miesięczny kurs dla wychowawczyń przedszkoli — nie mógł oczywiście dać sił w pełni wykwalifikowanych, a tych potrzeba największej.

Jeżeli chodzi o stronę finansową, to przedstawia się ona nienajgorzej. Sprawą aprowizacji zajęła się Centralna Komisja dla spraw aprowizacji dzieci w wieku przedszkolnym.

MARZENIA O WLASNEJ SZKOLE

W stadium organizacji znajduje się również własna szkoła, nie posiadająca jeszcze, niestety, lokalu. Ostatnio wydane zarządzenie, że wszystkie budynki szkolne muszą być zwolnione, może posunąć sprawę naprzód.

ŚWIETLICE DZIECIEC

Ważną dziedziną pracy RTPD jest zakładanie świetlic dla dzieci. Istnieją już 4 świetlice — rejonowe; dąży się bowiem do tego, aby powstawały one w pobliżu miejsc zamieszkania dziecka.

Świetlice dziecięce, organizowane przez RTPD, mają specjalny charakter. Głównym ich celem jest „rozszerzenie” mieszkania robotniczego przez umożliwienie dziecku odrabiania lekcji poza domem. Przy-osi to podwójną korzyść: rodzicom — którzy, zmęczeni i zdenerwowani całym dnem ciężkiej pracy, nie potrzebują już po powrocie do domu zajmować się „po-ciechą”, i dziecku — które ma możliwość odrabiania lekcji w ciszy, ciepło, wygodnie, pod fachowym kierunkiem nauczyciela. Ma to szczególne znaczenie przy obecnym braku książek.

Warunki przyjęcia do Szkoły Morskiej

Od nowego roku szkolnego uruchomiona będzie w Gdyni Państwowa Szkoła Morska, przygotowująca do zawodu oficera pokładowego i oficera mechanika marynarki handlowej. Szkoła posiadać będzie 2 wydziały: nawigacyjny i mechaniczny z 4-ro letnim kursem nauki wg programów przedwojennych. Wymagane warunki: 1) zdanie egzaminu konkursowego z matematyki i polskiego w zakresie 4-ro letniego gimnazjum bez względu na posiadane świadectwa. 2) wiek od 16 do 21 lat. 3) dobre zdrowie. Kandydaci do Szkoły Morskiej winni zgłosić się do biura Okręgu Ligi Morskiej (Łódź, Al. Kościuski 85) najpóźniej do dnia 15 bm. celem zasięgnięcia bliższych informacji.

Zadaniem świetlic jest prócz tego także zorganizowanie wolnego czasu dziecka w ramach zabaw, gier i pogadanek, aby umożliwić mu „walesanie” się po ulicy, które pociąga za sobą niejednokrotnie zgubne skutki.

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci ma w dalszych planach zorganizowanie jednej centralnej świetlicy — Centralnego Domu Kultury Dziecka.

DOM WYCHOWAWCZY

Sprawą bezpośredniej opieki nad dzieckiem osieroconym zajmują się Zakłady Wychowawcze. Jest ich w Polsce, niestety, bardzo mało. RTPD postanowiło zorganizować jeden taki zakład, uzyskało nawet na ten cel przydział lokalu. Lokal ten jednak w obecnym stanie nie nadaje się zupełnie do użytku, remont zaś, według obliczeń, kosztować będzie około 1,200

Poliklinika dziecięca

Pozostaje wreszcie do wymienienia organizacja i rozwój polikliniki dziecięcej, mieszczącej się przy ul. Narutowicza 30. Jest ona niezmiernie ciekawym terenem pracy Tow. Przyjaciół Dzieci, które potrafiło stworzyć tu placówkę odpowiadającą wszystkim wymagom lecznictwa dziecięcego chwili obecnej. Poliklinika obejmuje niemal wszystkie działy medycyny dziecięcej a więc: posiada aparat rentgenowski, gabinet dentystryczny, przychodnię przeciwgruźliczą i t.p. Politechnika rozciąga również troskliwą opiekę lekarską nad przedszkolami. Co dwa tygodnie

tys. złotych. Przewoźnik zorganizowanie własnego Zakładu Wychowawczego pozostaje na razie w sferach marzeń, jakkolwiek poczyniono już pierwsze kroki w kierunku ich realizacji.

KOLONIE I PÓLKOLONIE

Dalszą dziedziną pracy było utworzenie kolonii i półkolonii. Korzystało z nich ogółem około 400 dzieci z wielkim dla nich pożytkiem.

PREWENTORIUM PRZECIWGRUŹLIČE

Prewentorium dla dzieci gruźliczych w Rudzie Pabianickiej, wobec zastraszającego rozwoju tej choroby, czynne będzie cały rok, a nie, jak dotąd, tylko w okresie letnim. Projektowane jest zorganizowanie w nim nauki, aby dzieci nie traciły czasu; jednak nacisk kładzie się przede wszystkim na leczenie.

odwiedza je lekarz, który bada dzieci, jak że, każde dziecko jest stale pod obserwacją lekarską. Dzieci chore lub potrzebujące troskliwszej opieki są kierowane na odpowiednie placówki.

Ogólnie trzeba stwierdzić, że Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci wzięło na siebie poważne zadania, zmierzające ku niesieniu pomocy w wychowaniu dziecka matce pracującej i ku poprawieniu doli dziecka robotniczego. Kieruje nim głębokie zrozumienie sprawy i prawdziwa miłość do najmłodszych naszych obywateli.

Lucja Łopalewska.

WZDŁUŻ I WSZERZ POLSKI

POZNAŃ — Powstało tu okręgowe Biuro Państwowego Instytutu Hydrologiczno - Meteorologicznego. Brak natomiast stacji meteorologicznej I rzędu, która jednak wkrótce powstanie w Poznaniu. Wyciął już z Paryża prof. U.P. Smosarski, który zajmie się jej urządzeniem.

CZARNA — Wieś Czarna k. Tarnowa została zupełnie zniszczona wskutek działań wojennych. Młodzież szkolna tej wsi apeluje do drużyn harcerek i o podręczniki, których brak uniemożliwia naukę.

GRODKOWO — W pobliżu Grodkowa znaleziono cenny księgozbiór, liczący 7 tysięcy tomów książek łacińskich, greckich, polskich, angielskich i francuskich. Wśród książek tych, pochodzących z bibliotek Jagiellońskiej, Branickich, Tysskiewiczów, Muzeum Narodowego i muzeum im. Starzyńskiej w Kolemyi znajduje się wiele cennych dzieł.

CZĘSTOCHOWA — Bawiła tu delegacja inspektoratu szkolnego z Opola, która odbyła z przedstawicielami władz i społeczeństwa szereg konferencji, na których omawiano sprawę objęcia przez Częstochowę opieki kulturalno - oświatowej nad ziemią opolską. Stan gmachów szkolnych na Opolszczyźnie pozostawia wiele do życzenia, wiele budynków jest spalonych, w innych nie ma w ogóle szyb. Poza tym 20 tysięcy uczniów nie posiada podręczni-

ków szkolnych i przyborów do pisania. Dotkliwie daje się we znaki brak odpowiedniej ilości nauczycieli, w niektórych bowiem szkołach na jednego nauczyciela przypada 400 dzieci. Na konferencji uchwalono objęcie przez Częstochowę patronatu nad Opolszczyzną. Specjalny Komitet ma przeprowadzić na razie zbiórkę książek i przyborów szkolnych, a następnie ogólną akcję pomocy dla ziemi opolskiej.

— Firma „Saturn” — wapienniki w Częstochowie — ofiarowała jeden wagon wapna o palonogowej wartości 22.000 zł na rzecz odbudowy Warszawy.

LIMANOWA — powstaje tu z inicjatywy obywateli powiatu limanowskiego pierwsza z czterech wyższych szkół gospodarki leśnej, których stworzenie projektuje Ministerstwo Leśnictwa.

Katastrofa tramwajowa

Wczoraj o godzinie 16.15 trzy wagony tramwajowe linii 8 zjechały ulicą Gdańską w kierunku Dworca Kaliskiego. W tej chwili dwa wagony linii 7 ruszyły z przystanku przy zbiegu ulic Gdańskiej i Legionów, kierując się w stronę Alei Kościuski. Motorzyzy wozu linii Nr 8 usiłował wstrzymać wagony. Hamulce odmówiły jednak posłuszeństwa i tramwaj uderzył w drugi doczepny wagon linii Nr 7, przewracając go. Przechodnie i milicja pośpieszyli na pomoc. Wagon uniesiono w górę.

Leżał pod nim chłopiec, który podczas jazdy stał na stopniu tramwajowym. Dotychczas nie ustalono personali chłopca. Pogotowie Ratunkowe zabrało do szpitala trzech ciężko rannych. 25 zaś ciężko rannych pozostawiono na miejscu.

Kontrolerzy tramwajowi usiłowali ustalić przyczynę zdarzenia. Prawdopodobnie w motorze zaszło chwilowe uszkodzenie i to wywołało fatalną katastrofę.

Skoszarowany herrenvolk

Zwiedzając fakalnie zakładów Ettingona przy ul. Dowborczyków podczas popołudniowej zmiany, spostrzegłem ze zdziwieniem żółte opaski na ramionach kobiet i mężczyzn. Okazało się, iż są to Niemcy, którzy zobozowani byli dotychczas na Słokach, na Sikawie. Jest ich ogółem 284 osoby, w tym tylko dwudziestu mężczyzn. Przy warsztatach typu alzackiego, które mechanicznie ładują po 32 szpule, pracują Niemki. Starsze, poważne unikają skierowanego na nie wzroku, młodsze witają przybyszów z przymilnym, zalotnym uśmiechem. Majster-Niemiec, dobry fachowiec stoi przy stole wypełnionym narzędziami ślusarskimi, ostrzy pilnikiem nadamaną część maszyny, udaje, iż nie spostrzegam nikogo, na pytanie odpowiada po niemiecku, niemrawym, upartym mruzczeniem.

Zwiedzamy pomieszczenie dla mężczyzn Niemców. Znajduje się ono w przybudówce fabrycznej. Wzdłuż ścian rozciągają się drewniane prycze z siennikami. Komendant sali-Niemiec — prosi o większą ilość prycz, by każdy mógł otrzymać osobne leże.

Są wypadki świętobu — tłumaczy spokojnie memu przewodnikowi, nie speszony wcale jego odpowiedzi, że wydał już zarządzenie, aby na dwie prycze przypadały trzy osoby — i nadal usilnie domaga się oddzielnych prycz.

Niemcy nie stracili tępota mimo skoszarowania. — Chorych należy izolować — pada krótkie zarządzenie przewodnika.

Przechodzimy do jednej z sal, na której znajdują się Niemki. Idziemy do wielkiej hali, o kamiennej podłodze. Rozgwar nagle milknie, wszystkie patrzą na nas wzrokiem pełnym oczekiwania. Te same prycze wzdłuż ścian, tu jednak są one obwieszane suszącą się białizną.

Niemki odpoczywają po pracy. — Jak jest z wami? — pytam. — Skoszarowani otrzymujemy 40 dkg chleba na dzień, z rana i wieczorem gorącą kawę, na obiad zupełną lekka okraszona.

— A jak się ma sprawa z chorobami? Komendantka otwiera drzwi do izby chorych. Przestronny, jasny pokój. Na dwóch łózkach dwie starsze kobiety. W pomieszczeniu niezwykła czystość. Wyrwa mi się z piersi mimowolne westchnienie. Nie jakie były izby chorych w obozach koncentracyjnych i w ghettach na terenie Polski. Pytam męgo przewodnika, czemu przy pracy w fabryce zatrudnia się Niemców. Informuje mnie, iż są to fachowcy: tkaczk i prządki, względnie majstrowie, bez których fabryka nie dałaby sobie rady.

— A czy nie mamy polskich fachowców? — Dopiero szkolimy młode kadry. Musimy niestety użyć do pracy członków Herrenvolku dopóki nie będziemy rozpoznawali własnymi fachowcami. — Poza tym — posługujemy się Niemkami, używając ich do prac gospodarskich, a więc czyszczenia, zamiatania itp. Wchodząc na podwórze zakładów Ettingona spostrzegam kilku młodych, zdro-

Po prostu

Namiętni palacze czyli drobna spekulacja

Wśród barwnego rozgwaru ulicy Piotrkowskiej, przy dwóch sklepach rozdzielczych Monopolu Tytoniowego czernią się długie kichy kolejek.

Wydaje się na pozór, iż są to namiętni palacze, spragnieni papierosa. Wywołuje to u mnie, mimowolny uśmiech, iż natura ludzka nie potrafi się przeciwstawić tak szkodliwemu często nalogowi.

Sprawa jednak przedstawia się inaczej. Oto osobnicy, najczęściej młodociani, którzy stoją cierpliwie w długich rzędach, nie są to ludzie owładnięci „brzydkim” nalogiem. W lwiej części są to spekulanci, rzecz zrozumiała, drobni, którzy stając kilkakrotnie w kolejkach wydostają ze sklepów Monopolu Tytoniowego po kilka paczek papierosów. Sprzedają je później ze sporą nadwyżką — kioskom. Te zaś automatycznie podwyższają ceny na wyroby tytoniowe. A więc paczka papierosów „Bałtyk” wynosi obecnie 70 zł. W sklepie Monopolu kosztuje ona 50 zł. „Wolność” kioski sprzedają po cenie 70 zł podczas gdy w sklepie cena wynosi 48 zł. „Partyzant” osiągnął już w kioskach cenę 35 złotych.

Zwyżkę ceny na wyroby tytoniowe wywołują spekulanci. K.

Do wszystkich kupców m. Łodzi

Wielkie zniszczenie, wywołane wojną i długoletnią okupacją, wymaga od całego społeczeństwa wyłączenia wszystkich sił dla odbudowy życia gospodarczego i przywrócenia normalnych warunków bytu. Na odcinku działalności kupieckiej najważniejszym zadaniem jest przywrócenie równowagi cen i ich dostosowanie do zdolności płatniczej pracującej ludności. Kupiectwo jest wprawdzie silnie uzależnione od swych dostawców, ze swej strony obowiązane jest jednak do szukania najjaśniejszych źródeł zakupu, a przede wszystkim do ścisłego przestrzegania, aby ustalone przez władze normy zarobkowe w żadnym wypadku nie były przekraczane.

W naszym nowym ustroju demokratycznym kupiectwo łącznie ze spółdzielniemi przypadła rola rozdzielnicy dóbr, jest więc i kupiectwo prywatne uznanym czynnikiem służby społecznej. O tej roli czynnika służby społecznej nie wolno nam — kupcom zapominać ani chwili, szczególnie przy kalkulacji cen i ustalaniu zarobków. I my musimy dostosować się do ogólnych warunków życia i wyżyć siły w celu usprawnienia obrotów i zniżenia cen.

Licząc na dobrą wolę kupców i należyte zrozumienie przez nich zarówno spełnianej roli społecznej, jak i własnych ich interesów, jesteśmy przekonani, iż częściowo słuszne obecne żale społeczeństwa staną się wkrótce bezprzedmiotowe.

Zarząd Związku Kupców i Przemysłowców w Łodzi

Przybory zegarmistrzowskie — jubilerskie, części, tarcze, szkło, celuloid, paski, biuiterię srebrną — poleca J. Samplawska, Łódź, Narutowicza 29. Zamiejscowym za zaliczeniem pocztowym.

Skoszarowany herrenvolk

Przechodzimy do jednej z sal, na której znajdują się Niemki. Idziemy do wielkiej hali, o kamiennej podłodze. Rozgwar nagle milknie, wszystkie patrzą na nas wzrokiem pełnym oczekiwania. Te same prycze wzdłuż ścian, tu jednak są one obwieszane suszącą się białizną.

Niemki odpoczywają po pracy. — Jak jest z wami? — pytam. — Skoszarowani otrzymujemy 40 dkg chleba na dzień, z rana i wieczorem gorącą kawę, na obiad zupełną lekka okraszona.

— A jak się ma sprawa z chorobami? Komendantka otwiera drzwi do izby chorych. Przestronny, jasny pokój. Na dwóch łózkach dwie starsze kobiety. W pomieszczeniu niezwykła czystość. Wyrwa mi się z piersi mimowolne westchnienie. Nie jakie były izby chorych w obozach koncentracyjnych i w ghettach na terenie Polski. Pytam męgo przewodnika, czemu przy pracy w fabryce zatrudnia się Niemców. Informuje mnie, iż są to fachowcy: tkaczk i prządki, względnie majstrowie, bez których fabryka nie dałaby sobie rady.

— A czy nie mamy polskich fachowców? — Dopiero szkolimy młode kadry. Musimy niestety użyć do pracy członków Herrenvolku dopóki nie będziemy rozpoznawali własnymi fachowcami. — Poza tym — posługujemy się Niemkami, używając ich do prac gospodarskich, a więc czyszczenia, zamiatania itp. Wchodząc na podwórze zakładów Ettingona spostrzegam kilku młodych, zdro-

Obraćki — wyroby ZŁOTE — zegarki — kupicie korzystnie w firmie **Jan BURG** ul. Piotrkowska 46 Precyzyjna pracownia zegarmistrzowska i jubilerska na miejscu

SOBOTA
8
WRZEŚNIA

KALENDARZYK HISTORYCZNY

DZIŚ:
Narodzenie NMP., Nestora
JUTRO:
Sergiusza; słow. Sobiebor

1533 Umarł dziejopis polski — Maciej Miechowita.
1841 Urodził się w Mühlhausen kompozytor czeski — Antoni Dvorak
1939 Początek oblężenia Warszawy.

KRONIKA

DYŻURY APTEK

Dzisiejszej nocy dyżurują apteki: Cymera (Wólczańska 37), Bojarskiego (Przejazd 19), Uńszowskiej (Dąbrowska 24b), Epszajna (Piotrkowska 225), Trawkowskiej (Brzezińska 56), Pawlukiewicza (Pomorska 12).

TEATRY

Teatr WP (Cegielniana 27) godz. 18.30 dziś i do niedzieli włącznie „Fantazy” Słowackiego w obsadzie premierowej.

Teatr Domu Żołnierza (Przejazd 34) godz. 20 widowisko muzyczne „Droga do ciebie” Z. Goszawy i W. Stępnia z muzyką Z. Wiehlera. W niedzielę i święta początek o godz. 16 i 20.

Teatr „Bagatela” (Piotrkowska 94) godz. 19 „Złota Jesień”, godz. 16.30 i 20.30 „Kokosowy Interes”.

Teatr Rozmaitości (Nawrot 27) godz. 19.15 „W paszporty rekina”.

Teatr Bałki dla dzieci przy Teatrze WP (Cegielniana 27) godz. 15 „O Janku co psom sął buty”.

KINA

„Polonia” (Piotrkowska 67) — „Tęcza” (Piotrkowska 108) — „Miasto chłopców”, „Włókniano” (Zawadzka 16) — „Hel” (Legionów 2-4) — „Odrodzenie Stalingradu”, „Królwiec” — „Zubr”, „Wisła” (Przejazd 1) — „Stylowy” (Kilińskiego 123) — „Syn Frankenstein”, „Bałtyk” (Narutowicza 20), „Gdynia” (Przejazd 2) — „Najazd”, „Robotnik” (Kilińskiego Nr 178) — „Paweł i Gawel”, „Zachęta” — (Zgierska 26) — „Czy Lucynda to dziewczyna”, „Wolność” (Napiórkowskiego 16) — „Roma” (Rzgowska 84) — „Aleksander Pokryszkin”, „Oświęcim” i „Wiedeń”, „Przedwiośnie” (Zeromskiego 74-76 „Złote cienie”, „Tatry” (Sienkiewicza 40) — „Halka”

Początek seansów w dni powszednie godz. 16, 18, 20. W niedzielę i święta o godz. 14, 16, 18, 20.

Kina: „Polonia”, „Hel”, „Wisła”, „Bałtyk”, „Roma”, i „Tatry” rozpoczynają seanse o pół godziny później.

KOKOSOWY INTERES

Dziś w teatrze „Bagatela” Piotrkowska 94, o godz. 20.30 komedia muzyczna „Kokosowy Interes” w 4 aktach. W sobotę i w niedzielę odbędzie się przedstawienie dodatkowe komedii muzycznej „Kokosowy Interes”: w sobotę popoł. o godz. 16.30 i wiecz. o godz. 20.30; w niedzielę o godz. 12-tej i o godz. 20.30.

CZWARTKI SPORTOWE

Kierownictwo Klubu Sport. Zw. Zaw. Kolejarzy postanowiło wykorzystać dla sportu nie tylko dni wolne od pracy, ale dodatkowo organizować imprezy sportowe w dni powszednie.

Wybrano czwartek — jako dodatkowy termin do przeprowadzania imprez sportowych z udziałem drużyn zamiejscowych.

Między innymi, zakontraktowano już do Łodzi przyjazd piłkarzy Ruchu ze Śląska.

Jesteśmy pewni, że frekwencja w dzień powszedni nie będzie mniejsza od niedzielnej, zwłaszcza jeżeli zaczną do nas przyjeżdżać rzeczywiście pierwszorzędną drużyny sportowe.

Allan Hind

Thum. J. Zagościński

Paszport zdrajcy

Zawartość walizy była dla FBS absolutnie obojętna.

Dzięki przemyślanemu systemowi amerykańskiego kontrwywiadu, zdrajcy wzięli ze sobą informacje sfałszowane, mogące Niemcom i Japonii więcej przynieść strat niż pożytku, gdyż wszystkim robotnikom zakładów, fabryk i przedsiębiorstw, które odwiedzał hrabia, podsuwano fałszywe dokumenty, kreslenia, plany i informacje, a oni — wcale tego nie podejrzewając — przekazywali szpiegom.

Po przyjeździe do osady rybackiej Kuntze zatrzymał się w ubogim hoteliku, zaś Ebell pojechała z powrotem do stanu Texas.

Upłynął tydzień. Meksykańska policja doniosła Hooverowi, iż Kuntze razem z walizką wyjechał dokądś na łódce. Noc była bezkiszynowa i ciemna. Bardzo szybko wiostujący cybak i Kuntze zdołali zniknąć policjantom z oczu.

Dokąd pojechał Kuntze i co miał zrobić z walizką? — Oto pytanie, które zada-

Ogłoszenia drobne

Lekarze

Dr. STANISŁAW BIBERGAL, specjalista chorób skórnych i wenerycznych powrócił, Piotrkowska Nr 134. Przyjmuje 4-6 pp.

RENTGEN (prześwietlenie płuc i serca). Wigury 17 (godz. 9-11 i 15-17).

Lokale

DWÓCH POKOI z kuchnią poszukuje natychmiast. Oferty do „Dziennika” pod „Pewność”.

POSZUKUJE pokoju umeblowanego natychmiast. Oferty do „Dziennika Łódzkiego” sub „Solidny”

WYNAJMĘ część mieszkania z umeblowaniem (2 pokoje z używalnością kuchni dla małej 3-osobowej rodziny). Zapewnia się spokój i punktualny czynsz. Oferty składać w administracji pisma dla „Spółdzielcy”.

Z POWODU wyjazdu sprzedam sklep. Zgłoszenia do Adm. „Dziennika Łódzkiego” sub „L. N.—8”

Poszukiwania rodzin

ŁĄKOMSKIEJ ZOFII, lat 31 ostatnie znane miejsce pobytu Grimmen, poszukuje siostra Leokadia Leńska. Łódź, Śródmiejska 39-13

MICHAŁ GUMULSKI poszukuje syna Kazimierza z Wilna. Wszelkie wiadomości kierować Łódź, 11 Listopada 5-19.

Różne

ALERIA-MARIA Szulc. Kilińskiego 3. unieważnia skradzione kartę rozpoznawczą i metrykę urodzenia.

ARTYSTYCZNA pracownia haftów, paramentów kościelnych i sztandarów. Strzeżymira Seredyńska, Łódź, Piotrkowska 255, tel. 107-16

CZEŚCI ROWEROWE, KAMYKI do zapalniczek poleca firma „Cykloport”. Łódź, Piotrkowska Nr 15.

JÓZEF FRANKOWSKI, Jordanów, gm. Gałków, pow. Brzeziny, unieważnia zgubione: metrykę, kartę rejestracyjną RĘU i kartę rowerową.

KOEDUKACYJNE Kursy Administracyjno-Handlowe, Łódź, Piotrkowska 120, przygotowują do pracy w administracji państwowej, samorządowej i prywatnej. Zapisy codziennie

„KRAKUS” poleca: olejki do ciast, budynie, proszki do pieczenia itp. Wytwórnia „Kraкус” Łódź, Żwirki 22.

KUPIJEMY płyty gramofonowe, igły, struny. 6-go SIERPNI 21/23.

KUPIMY: 2 stoły kompletne z aparatem „Liz” lub „Colman”, 2 stoły zwykłe kreślarskie z rysownicami 100x150 cm. Oferty: Film Polski, Pomorska 41.

POMPE wodną - agrerat motorową, centralkę telefoniczną — sprzedam okazynie. Południowa 1.

SEKCYJA Kosmetyczek i Masażystek Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia zawiadamia swych członków, że w dniu 13 bm. o godz. 18.30 odbędzie się Walne Zebranie w lokalu Związku przy ul. Piłsudskiego 72, m. 3. Obecność konieczna. Zarząd.

URZĄD Wojewódzki Łódzki, Wydział Komunikacyjny zakupi wydawnictwa i podręczniki techniczne w językach europejskich z zakresu budowy i utrzymania dróg, mostów, żelbetu. Zgłoszenia, Ogrodowa 15, pok. 138

ZGROMADZENIE ROBOTNICZE

dzisiaj o godz. 14 w hali targowej, przy Placu Reymonta

Komisja Centralna Związków Zawodowych postawiła przed rządem postulaty klasy robotniczej.

Dla zademonstrowania woli robotniczej Łódzi — Rada Okręgowa Związków Zawodowych zwołuje na sobotę, dnia 8 września br. o godzinie 14 w Hali Targowej przy Placu Reymonta

WIELKIE ZGROMADZENIE ROBOTNICZE

POD HASŁEM:
o polepszenie warunków bytu klasy robotniczej i pracowników umysłowych, przeciwko spekulacji, korupcji, łapownictwu, rozkradaniu mienia państwowego, walki z reakcją i bandytyzmem.

Na porządku dziennym:

1. Sprawozdanie delegacji robotniczej wybranej na wiecu w dniu 23 sierpnia br. z wyników rozmów z przedstawicielami rządu.
2. Sprawozdanie z obrad Centralnej Komisji Związków Zawodowych.

3. Sprawa podwyżki płac w przemyśle włókienniczym.

Robotnicy! Wszyscy na zgromadzenie!
RADA OKRĘGOWA ZWIĄZKÓW ZAW.

Tramwaj Nr 12 w niedzielę do Parku Ludowego

Z okazji uroczystości dożynek, w niedzielę dn. 9 bm. linia Nr 12, w ciągu całego dnia kursować będzie od Pl. Wolności do Parku Ludowego (Zdrowie), zamiast z Chojen, przez Rzgowską, Piotrkowską, Radwańską, Żeromskiego, Kopernika i Dworzec Kaliski.

Wojskowi płacą w tramwajach

Komendant Garnizonu w Łodzi wydał zarządzenie, aby wszyscy wojskowi w służbie czynnej Wojska Polskiego oraz Armii Sprzymierzonych, płacili 50 gr za przejazd, według obowiązującej taryfy. Niestosujący się do powyższego będą pociągani do odpowiedzialności.

Równocześnie zabrania się wojskowym pałani w tramwajach. Jazda na przednim pomoście dozwolona jest jedynie inwalidom wojennym i oficerom.

REPATRIANT, buchalter, kierownik tartaku i młyn: poszukuje pracy na półwincji. Konieczny lokal, opał, światło. Czyściakow, Gdańska nr, 87, m. 6

MASZYNY do pisania, liczenia, szycia, przyrządy. Kupno — sprzedaż — naprawa. Południowa 1.

MEBLE nowoczesne (sypialnia, stołowy, kuchnia) sprzedam. Marcinkowska, Piotrkowska Nr 174

MOTOR elektryczny Siemens na 120 V. 1 1/2 HP kupimy. Fabryka Pończoch „Mars”, Łódź, Śródmiejska 22

UNIEWAŻNIA się zagubioną listę meldunkową domu przy ul. Przemysłowej 6.

WORKI, SIENNIKI, POSTRONKI, liny i sznury poleca firma JAN FILIŃSKI, Piotrkowska Nr 37.

WYTWÓRNIA artykułów podróżnych Zygmunta Karoń, Piotrkowska 115, tel. 173-50. Polecamy torebki damskie, tornistry, srafadaniówki, teczkę, walizki oraz przybory rymarskie

POWSZECHNA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW

poszukuje piekarzy i pomocników

45 cyj o liczebności, składzie, dyslokacji, zapatrzeniu, uzbrojeniu i nastrojach armii Stanów Zjednoczonych, o miejscu znajdowania się, rozmiarach, sile produkcyjnej i innych właściwościach przemysłu wojennego, od którego zależy zdolność obronna Stanów Zjednoczonych”.

Wszystkich aresztowanych sądzono w Hartfordzie (Connecticut).

Grupa Wasilackiego, prócz pastora, była uznana za winną i wkrótce została odesłana do więzienia. Wielebny Moltzowa skazano na pozbawienie wolności na przeciąg lat dziesięć. Woźniaka zatrzymano dopiero w lipcu. Poprzedzająca aresztowanie obserwacja przyczynia się do wykrycia co najmniej dziesięciu takich jak on dywersantów.

Dzięki tysiącom zadzierzgniętych nici, znalezionych w dziesiątkach miast, Niemców zaskakiwano w czasie ich tajnych spotkań na przestrzeni od Kanady po Kalifornię i Zatokę Meksykańską.

U licznych znajdowano krótkofalowe radiostacje, fotografie stref wojskowych i tym podobne rzeczy.

Walka ze szpiegostwem osiągnęła szczyt w lutym 1943 roku.

K O N I E C

Z ukosa

Trudności komunikacyjne

Od momentu, kiedy oberwano mi w wagonie kolmierz od wytwornego palta oraz sponiewierano okrutnie me zebra, spodnie, i rasoowego terriera — postanowiłem jeździć koleją tylko w wypadkach koniecznych.

Od chwili, kiedy pojazd bez resorów, czyli t. zw. furmanka została razem ze mną przez sploszone „rumaki” rzucona o drzewo przydrożne — unikam tego rodzaju komunikacji.

Pozostaje więc tylko kij pielgrzymi lub benzynowa motoryzacja. Pierwsze — nigdy mnie specjalnie nie pociągało, jako że nam wrodzoną awersję do pielgrzymek w ogóle, pozostaje więc to drugie. Toteż, kiedy wypadnie mi odwiedzić Stryków, Sroek, czy inny Piątek — wsadziłem w jakiegokolwiek auto i za marnych kilkadziesiąt złotych najczęściej jestem odstawiony tam, gdzie należy.

Proceder zainstalowania się na szybkobieżnej maszynie wygląda mniej więcej tak: albo się macha czymkolwiek na przejeżdżające samochody i te zatrzymują się lub nie, albo zastaje się już na punkcie postoju karawany niesamowitych gratów, z których do odjazdu. Na wszelki wypadek, żeby nikomu do głowy nie przyszło, że to nieużyteczny szmela — motory, uprawnione w ruch, kaszlą, jak zakatarzone buldogi.

— Panie — pytam niedowierzająco — dojedzie się tym gdziekolwiek, nie rozsypie się „toto” po drodze?

— Sofer w takich wypadkach zamurzu się po uszy w święte oburzenie.

— Coś pan? — powiada — to maszyna efek. Stata wprowadzić już kiedyś pod płotem, ale dziś wszystko nie jest nowe. Rwie, jak wściekły wilk i w ogóle pan się przekonasz.

— Latwo się przekonać, że tak powiem namacalnie, jak niebywałe pojemna jest buda samochodowa, którą swego czasu podróżowały opasowe holenderki i lenury hodowlane. Pomocnik szofera właśnie upycha „publikę” w wozie i kiedy słońcy tegoż przybie- rają z nadmiaru ładunku lekko pęczkowały kształt — ruszamy.

Nieprzewidująca natura obdarzyła mnie niepomiarą długością — toteż, zgięty w ka- blak, czas jakiś cierpię w milczeniu — ude- rzają rytmicznie cieniem o dach wóliku- lu. Jest ciasno, duszno i gorąco. Na dziesią- tym kilometrze czuję, że tak dłużej być nie może. Opięram się delikatnie na barkach sąsiada najpierw jeden lokiet, a potem dru- gi. A przynajmniej towarzyszy mi drgnie — jak by nigdy nie. Widocznie tu takie obyczaje są przyjęte. Milczę tedy pokornie, gdy ktoś przygląda mi stopy dwudziestolitrową ba- nią i światłokowym koszem.

Rozmowy obecnych obracają się zazwy- czaj naokoło interesów przy akompaniumen- cie zgrzytów automobilu oraz wesolego bul- gotu bimbru w bańkach. Bo (należy dodać), że ten wesoly ludzik z namiętnością konku- ruje z Monopolem, wożąc się „tam i nazad” z ognistą cieczą. Stare, poczciwe zwycięzcy wojenne odradzają się na nowo. Coś tu re- czywiście zagraża „rabanką i szmuglem”.

Nagle motor zaczyna krztusić się i rze- zić, by zakończyć swą pracę gromką detona- cją. Podróżni, zdjeći przerwaniem, wyska- kują, a pomocnik szofera skwapliwie inkasuje gotówkę za przejazd. Okazuje się, że to karborator, czy coś w tym rodzaju „nawa- kito”.

— No i co — powiadam z triumfem do szofera — stało się.

— Dziękuj pan Bogu, żeś nie jest na oce- anie w charakterze topielca, daleko od wszel- kich wielorybów i kalifornijskich sardynek.

Istotnie, mistrz ma rację. Nie pozostaje nić innego do roboty, jak złożyć ręce w go- dziecie za „wrocławskie życie”, tudzież wystę- pować do niebios prośbę, by laskawe wiatry przynęły w naszą stronę jeszcze jednego benzynowego pegaza.

Allah jest wielki — jeszcze tego dnia do- tarłem jednak do Sroeka. CZYS

Zaofiarowanie pracy

DO FABRYKI lokomotyw i hamulców kolejow- ych potrzebni są inżynierowie i technicy. Zgłoszenia pod nazwiskiem inż. Baurski, Chrz- now, Fablok.

POTRZEBNE natychmiast zdolne pracownice, robiące na drutach. Wiadomość: Sienkiewicza 3-4, godz. 16-18.

STOLARZE potrzebni natychmiast do Fabryki Mebli, Łódź, Cegielniana 42.

FABRYKA Cukrów „Złoty Raj” i Europa, Południowa 46; poszukuje od zaraz 2 cukier- ników

Komitet Redakcyjny

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 96, tel. 123-34 D-05523

Wydawca: Spółdzielnia „Czytelnik”

Redaktor Naczelny przyjmuje codziennie od godz. 13-14-tej, tel. 207-18. Sekretarz Redakcji od 10-tej do 12-tej, tel. 123-33. Redakcja rękopisów nie zwraca.

Za treść i terminy ogłoszeń nie bierze odpowiedzialności.

DZIAŁ OGŁOSZEŃ, Piotrkowska 96, III piętro, czynny od 9 — 12 i od 14 — 15. Ceny ogłoszeń: Drobne — za wyraz pet itowy poza tekstem — 5 zł. Inne ogłosze- nia; za milimetr szpalty poza tekstem — 21, w numerach niedzielnych i świątecznych — 50 proc. drożej. Oddito w drukarni Spółdzielni „Czytelnik” Nr 4, Łódź, Żwirki 2